

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НОВИХ ВЕКТОРІВ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Ключник А.В., Демитер О.М., Перепеч В.М.
Миколаївський національний аграрний університет

Розглянуто пріоритети розвитку аграрного сектору України в умовах формування нових векторів міжнародного співробітництва. Виявлено основні країни-партнери та нормативно-правові акти, які регулюють процес співробітництва. Визначено особливості співпраці та вплив кожної країни-партнера на аграрний сектор економіки України.

Ключові слова: міжнародне співробітництво, пріоритет, аграрний сектор, країни-партнери, іноземні інвестиції, передовий досвід.

Постановка проблеми. Аграрний сектор економіки завжди мав першорядне значення для країни. Важливість цієї сфери не викликає сумніву, тому що саме від її ефективного функціонування залежить рівень життя українського населення, продовольча безпека країни. Не зважаючи на це, сучасний стан аграрного сектору ще дуже далекий від такого, який можна назвати благополучним. Він характеризується низкою проблем, пов'язаних не тільки з виробництвом продовольчої продукції, а й з такими аспектами, як ненадання шкоди природі та здоров'ю людини, для чого шляхи його подальшого розвитку повинні базуватися на нових формах виробничо-економічних стосунків, що отримуються в результаті розвитку міжнародного співробітництва.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Серед учених, які досліджували міжнародне співробітництво в сільському господарстві, доцільно назвати В.І. Андрійчука, Х. Боготов, П. П. Борщевського, І. В. Гончаренко, Ф. В. Горбоноса, Л. В. Дейнеко, О. Ю. Єрмакова, В. В. Зіновчука, А. В. Ключник, О. В. Крисального, І. І. Лукінова, П. М. Макаренко, І. Н. Топіху, В.Ф.Опришко, Ю. В. Ушкаренко, І. І. Червена, О. В.Шебаніну, та ін.

Проблемними питаннями аграрного сектору України займалися такі вчені як В. І. Горіславська, Б.К.Супіхамова, І.М. Титарчук, О.А. Кириченко, В.Д. Кудрецький.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак даний напрямок досліджень не втрачає своєї актуальності через необхідність пошуку дієвих пріоритетів міжнародного співробітництва, які мають позитивно вплинути на розвиток аграрного сектору економіки і підвищити його ефективність.

Мета статті. Виявити дійсні та пріоритетні напрями розвитку аграрного сектору України в умовах формування нових векторів міжнародного співробітництва.

Виклад основного матеріалу досліджень. У сучасній економіці дуже важливим є питання відновлення сільського господарства зі своєю спеціалізацією, збереженням історичних особливостей, врахуванням соціального розвитку та природного потенціалу. Зважаючи на суттєві протиріччя, що виникають між сферою виробництва аграрної продукції та пов'язаними з нею іншими сферами діяльності, необхідним є пошук таких форм співпраці, які б враховували інтереси всіх учасників відносин.

На сьогодні країна є важливим постачальником продовольства на світовий ринок, тому співпраця з іноземними державами є важливим питанням розвитку міжнародних відносин [2]. Адже міжнародне співробітництво в галузі сільського господарства спрямовано на підвищення ефективності використання природних ресурсів, поліпшення забезпечення населення продовольчими товарами, стабілізацію ринку сільгосппродукції і продовольства, підтримку і захист товаровиробників АПК, стимулювання взаємного товарообігу, підвищення життєвого рівня сільського населення країни.

В аграрному секторі України здійснюється співпраця з такими країнами:

1) Республікою Корея – Меморандум про співробітництво у сфері сільського господарства між Республікою Корея та Україною, 2012 р. Підписаний меморандум передбачає посилення товарообігу аграрної продукції та поглиблення співпраці у різних галузях сільського господарства України та Республіки Корея [3].

2) Йорданія – Меморандум між Міністерством аграрної політики та продовольства України і Міністерством сільського господарства Йорданії про економічну, наукову і технічну співпрацю, 16 квітня 2012 р. Документом передбачається створення правової основи для розвитку економічного та науково-технічного співробітництва між Україною та Йорданією у галузях сільського господарства та харчової промисловості [5].

3) Литовська Республіка – Twinning проект, 6 вересня 2012 р. Проект має позитивну динаміку і конструктивний характер українсько-литовського співробітництва в царині агропромислового комплексу, зокрема у таких царинах, як ветеринарний і фітосанітарний контроль, земельні відносини та державна підтримка, сприяє проведенню консультацій щодо справ і змін до закону про племінну справу.

4) Китайська Народна Республіка – підписано три меморандуми, договір і великий комерційний контракт, 5 грудня 2013 р. Активізація китайських та українських ділових кіл свідчить про значний потенціал співпраці між країнами як у високотехнологічних галузях, у сфері розбудови інфраструктури, так і в сфері сільського господарства. Укладено міжурядову угоду про економіко-технічну співпрацю та протокол фіто санітарних та інспекційних вимог щодо експорту сої з України до КНР. Також підписано протокол фіто санітарних та інспекційних вимог щодо експорту ячменю з України до КНР. Угода та протокол надають можливість експортувати український українські соєві боби та ячмінь до Китаю, відкривають нові можливості в реалізації україно-китайських інвестиційних проєктів в аграрному секторі України та збільшенні присутності вітчизняної аграрної продукції на ринку КНР [6].

5) Європейський Союз – Меморандум про взаєморозуміння щодо Діалогу з аграрних питань, жовтень 2006 р. Меморандумом визначаються напрями розвитку двостороннього партнерства між сторонами у сфері сільського господарства та запо-

чаткування відповідних механізмів консультацій. Виходячи із динамічного розвитку відносин у цій сфері, відбулося 9 засідань Діалогу Україна – ЄС з аграрних питань. Останнє засідання відбулося 19 березня 2013 р. у м. Київ. У ході засідання передбачається: розвиток сільської місцевості в Україні та в ЄС; реформування аграрного сектору України; програма реформ Спільної аграрної політики ЄС; оцінка розвитку ринків сільськогосподарської продукції; використання ГМО; органічне виробництво; безпека продуктів харчування [4].

6) Нідерланди – Угода про співробітництво щодо розвитку сільських територій, 8 квітня 2014 року. В рамках Угоди передбачається: збільшення підтримки малому та середньому аграрному підприємцю через впровадження та розроблення відповідних державних програм, запозичені нідерландського досвіду з цього питання та його подальше впровадження у аграрну політику України; гармонізація українського законодавства та сільськогосподарських стандартів до норм та регламентів ЄС та СОТ.

Одним із дієвих інструментів окреслення планів щодо розвитку двостороннього співробітництва в аграрній сфері є українсько-нідерландська Робоча група з питань сільського господарства. Пріоритетними напрямками двостороннього співробітництва є: тваринництво; плодоовочевий сектор (овочівництво, тепличне господарство, садівництво); картоплярство; використання біомаси. Слід відмітити, що зовнішньоторговельний обіг сільськогосподарської продукції за 2013 рік між Україною та Нідерландами склав 945,99 млн дол. США (товарообіг збільшився на 173,5 млн дол. США в порівнянні з 2012 роком), з них сума експорту – 690,81 млн дол. США та в порівнянні з аналогічним періодом 2012 року сума збільшилась на 33% за рахунок продукції рослинництва [1].

7) Естонська республіка – План дій щодо зміцнення співробітництва між Міністерством аграрної політики та продовольства України та Міністерством сільського господарства Естонської Республіки на 2014–2016 рр., 4 червня 2014 р. Також обговорено питання обміну досвідом у проведеної модернізації підприємств згідно з вимогами ЄС, питання харчової промисловості, племінного тваринництва, рибного господарства та інформаційних технологій.

8) країни Магрибу (Алжир, Лівія, Мавританія, Марокко та Туніс) – Україна ініціювала організації вирощування в Лівії поліпшених сортів насіння пшениці, підготовку фахівців у галузі меліорації та водного господарства на базі Рівненського університету меліорації та водного господарства, а також допомогу з відкриттям клінік ветеринарної медицини на лівійській території [7].

Пріоритетними напрямками у розвитку аграрного сектору України є укладення угод про співпрацю з такими країнами:

– Канадою, яка передбачатиме напрями подальшого співробітництва і обміну досвідом ведення сільського господарства [2].

– Саудівською Аравією – оскільки Україна зацікавлена у відкритті ринку Королівства для ви-

тязняної курятини, а також нарощування експорту зернових і соняшникового масла. Також країни зацікавлені в реалізації спільних інвестиційних проектів в АПК. За допомогою експорту ячменя в цю країну Україна зможе додатково отримати 1,5 млрд. доларів кожного року на розвиток сільського господарства.

– Грузією – співпраця українсько-грузинської робочої групи зі співробітництва у сфері АПК дасть змогу розвивати перспективні напрями двостороннього співробітництва у сфері тваринництва та птахівництва, у борошномельній та зерновій сферах, а також у галузі виноградарства та виноробства [1].

– Країнами Магрибу. Існують перспективи розширення експорту української агропромислової продукції на ринки країн Північної Африки. Цьому сприяють такі чинники, як відносна географічна близькість України до країн регіону (порівняно швидке транспортування української продукції), сприятливе співвідношення «ціна – якість» на українське зерно порівняно з продукцією головних країн-конкурентів: США, Канади, Австралії, Росії. Сприятливі активізації торговельно-економічної співпраці українських і магрибських суб'єктів підприємницької діяльності може розвиток партнерських зв'язків представників малого та середнього бізнесу. Розширенню цих зв'язків мають допомогти заходи з лібералізації ведення валютних і експортно-імпортних операцій, пільгового кредитування, відкриття торговельних представництв за кордоном. Цьому також сприятиме участь українських і африканських фірм на спільних ярмарках, бізнес-семинарах, виставках, міжнародних тендерах [7].

Певним стимулом для розвитку співробітництва між Україною і країнами Магрибу може стати реалізація різноманітних трансфранкських проектів. Певне значення може мати й налагодження процесу співробітництва між окремими регіонами України та країнами північно-африканського регіону.

Можна припустити, що у найближчій перспективі розвиток партнерських зв'язків України і держав регіону знаходитиметься у руслі пріоритетів сучасної зовнішньоекономічної стратегії північно-африканських країн, серед яких: заохочення іноземних інвестицій в експортні галузі, зокрема в аграрний сектор, наукоємні види виробництв, сфери, які забезпечують зайнятість робочої сили. Додатковим імпульсом до двостороннього співробітництва може стати зростаючий інтерес ділових кіл розвинених країн до ринків арабського Магрибу.

Висновки. Отже, враховуючи вище зазначене, можна констатувати, що Україна активно налагоджує стосунки з іншими країнами у аграрній сфері. Вигоди для України від міжнародного співробітництва такі: вихід на нові іноземні ринки; посилення товарообігу аграрної продукції дає додакові кошти, які необхідні для подальшого розвитку цієї галузі та поглиблення співпраці у різних галузях сільського господарства між країнами; залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки України; отримання передового досвіду і обміну досвідом ведення сільського господарства та технологій в аграрній сфері.

Список літератури:

1. <http://minagro.gov.ua/uk/>
2. <http://agrodoska.com.ua/novosti/>
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
4. <http://mfa.gov.ua/ua> – Міністерство закордонних справ України
5. <http://www.ukrinform.ua> – Українські новини
6. <http://www.rbc.ua>
7. <http://od.niss.gov.ua/articles>

Ключник А.В., Демитер Е.Н., Перепеч В.Н.
Николаевский национальный аграрный университет

ПРИОРИТЕТЫ РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА УКРАИНЫ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ НОВЫХ ВЕКТОРОВ МЕЖДУНАРОДНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Аннотация

Рассмотрены приоритеты развития аграрного сектора Украины в условиях формирования новых векторов международного сотрудничества. Выявлены основные страны-партнеры и нормативно-правовые акты, регулирующие процесс сотрудничества. Определены особенности сотрудничества и влияние каждой страны-партнера на аграрный сектор экономики Украины.

Ключевые слова: международное сотрудничество, приоритет, аграрный сектор, страны-партнеры, иностранные инвестиции, передовой опыт.

Klyuchnik A.V., Demyter O.M., Perepech V.M.
Mykolayiv National Agrarian University

PRIORITIES OF DEVELOPMENT OF THE AGRARIAN SECTOR OF UKRAINE IN THE FORMATION OF NEW VECTORS OF INTERNATIONAL COOPERATION

Summary

Reviewed the priorities of development of the agrarian sector of Ukraine in the formation of new vectors of international cooperation. Basic countries-partners and normative legal acts that regulate the process of cooperation. The features of the cooperation and the impact of each partner country in the agrarian sector of Ukraine's economy.

Keywords: international cooperation, priority, agrarian sector, the countries-partners, foreign investment, best practices.